

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) znesse vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Pruska trmoglavost.

Pruski cesar je zapustil glavno mesto in biva zdaj v Visbadnu. Menda se je hotel za nekaj dni umakniti državnim opravkom in prežalostnim poročilom, ktera mu iz vseh krajev cesarstva dobajajo o stiskah zvestih katoliških prebivalcev, in ki ga morajo v srce boleti. Toda nikakoršnega znamenja ni, da bi bilo borbe s cerkvijo že konec, da-si zaradi tega tudi nihče ne sme obupati. Vsa ministerska moč je le podoba, ki stoji na lončenih nogah, le majhen potres, in podoba se zruši na tla. To jih je skusilo že veliko, to zamore zadeti tudi Bismarka, ki je sedanjo borbo s katoliško cerkvijo pričel. Tudi on, ktereza zdaj vse povzdiguje in preslavlja, zamore jutri že pasti in z njim njegova politika, pojutranjem pa ga že vse pozabi in njegovo ime hrani se le še v zgodovini, je kakor senca, ktera memo zleti. Koliko časa bode še slovel in rogovilil, kdo vé? Za zdaj se poča v Varzin in berolinska „Germania“ pravi, da vkljub nasprotnim vradnim trditvam njegovo zdravje piškavega oreha ni vredno.

Pa vsi proticerkveni naklepi Bismarkovi bi bili zastoj, da bi mu deželni poslanci ne bili tako vdani in od njega čisto odvisni. Brez načel in brez trdnega značaja gledali so le na svojega mojstra in z delom hiteli, kar se je dalo. Kakošen sad bo to imelo, tega zdaj še nihče ne vé, a to je očitno, da si vlada ljudstva na ta način nikdar ne bode pridobila. Marveč se ljudje čedalje tesneje sklepajo s svojimi trpečimi duhovniki in drug družega navdušujejo k trpljenju, ktereza jim verske

postave napravljajo. Majnikove postave tedaj niso imele zaželjenega uspeha, in letos sklenjene poostrene ga tudi ne bodo. Vsaka daljna določba bode še bolj vtrdila zvestobo do sv. cerkve, ob enem pa neizmerno škodovala ljubezni in spoštovanju, brez kterih pa veljava svetne države ne more obstati. Pogubna trma in nedoslednost je, če pruska vlada ostane pri politiki, ktera je ne pelje do zaželjenega cilja in konca.

Več značaja razodevala je gosposka zbornica. Med tem, ko so tako imenovani protestantovski konservativci v zbornici poslancev naznanili, da bodo vlado v cerkveni politiki podpirali, združili so se konservativni protestantje gosposke zbornice s katoliškimi udi in so pri posvetovanju postave o oskrbovanju izpraznjenih škofij in protestantovske sinodalne postave krepko in častno zagovarjali svobodo in pravice svoje cerkve. To pa liberalcem ni nič kaj po volji, in še celo taki, ki se za cerkev prav nič ne zmenijo, začeli so soditi, da tudi nove postave o izgnanju duhovnov ne bodo nič pomagale, in da bodo duhovni tudi potem še imeli ravno tako velik vpliv do zapuščenih vernih, kakor poprej. Zato se že govori, piše „Germania“, da se pregnanim duhovnom ne bo moglo dovoliti naseliti se v sosednjih državah, in da bode vlada vedela to zabraniti. Na ta način hoče vlada poostriti postavu in s svojo veljavo po diplomatični poti pritiskati na sosednje države, da ji spolnijo željo. Prasanje pa je, če bodo sosednje vlade Prusiji hotele služiti za policijske agente.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz ilir. bistriškega okraja, 23. maja. Kar nam je „Slovenec“ v št. 59 „Politika strahovanja“, in pa „Iz ipavske doline na Goriškem“ prinesel, nas je močno vžalilo; ker to so bitka znamenja za Slovence in za ubogo Avstrijo! Kajti najprvo dim, potem plamen. Ljubezen narodov pa se ne pridobi s silo, treba jo je zaslužiti, in zvestoba ne tiči pod palico. Slovenci smo bili zaradi mnogega pomanjkanja, kot za težake drugim ljudstvom, že večkrat brez vzroka preganjani; menda zato, ker so naši predniki napade jutrovi narodov za celo Evropo prenašali in ker smo še zdaj vedno zvesti državljan!

Kaj bomo počeli, če nam bodo pošli še duhovni, kterih nam že tako primanjkuje, in ki so naši največji dobrotniki, naše dušno vodilo, ki nam tudi pomagajo k blagostanju kmetijstva, brez ktereza je nemogoče živeti.

Pa svet moder postaja, in da le paglavec v frak zleze, se brž podstopi skruniti sv. vero in še celo Boga preklinjati, kakor sem sam slišal. In take podpira časnik, kteri je bil utemeljen na podlagi krščanstva, „Sl. Narod“! Pristojno to ni za duhovnika, ki ga podpira z naročnino. Kar je od lani sem, so ga pri nas že močno popustili, pa tudi „Sl. Tednik“, kajti take pisave ne prebavi še ljudstvo na deželi, to je le za kake mestne spridene fakine, kar „Sl. Nar.“ in „Sl. Tednik“ iz sebe bruhata.

Kadar „Narodu“ pisave primanjkuje, menda pa začne pretresati verske veljave, češ, bodo menili, da res kaj vem, in tako v tem naprej

Podlistek.

Statistični listek.

(Dalje.)

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

Zarad tega mora tudi vlada in vsaka družba pri pametnem gospodarstvu vsaktere železnice skrbeti za posebni zalog. Taki zalog je namenjen za popravo zastarelih železniških

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktavi. Citatelju ponuja to delo pre-mnogo raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodnoznanskega in državnoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se do-biva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tilla v Ljubljani, pri Siegelu v Celovci, pri Soharji in Paternolliu v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinci v Mariboru, pri Blanku v Ptui — pa pri spisatelj in založniku samem v Trstu. — Vred.

stvari in za naprave novih, n. pr. železničnih šin, klad ali pragov, propadlih poslopij, razdrtih mostov itd. Uže vsak zasebnik, ki pa-metno gospodari s svojim premoženjem, skrbi za zalog, ki ga v času nesreče reši velikih zadreg ali mu pa o določenih dobah pomaga brez velikega truda napraviti si novo orodje, nova poslopja, primernejšo — boljšo živino ali pa vpeljati novo bolj umno, (pa za prvi trenutek) tudi bolj drago gospodarstvo. Zato avstrijska vlada pri privoljenji železnice uže v pogodbi zahteva, da družba vsako leto ne-kaj odstotkov, n. pr. 4 odstotke svojih čistih dohodkov odloči za rečeni zalog. Če je železnica s primernim zalogom preskerbljena, se vladi ni bati, da bi družba ne napravila po-trebnih naprav, da bi jej konci določene dobe izročila železnico v popolnem zanemarjenem stanu.

V nekem prejšnjem odstavku je bilo re-čeno, da se je z najvišjim sklepom od 14. septembra 1854 začela nova doba avstrijskih železnic. Društva so se neprestano ustanov-ljala ter železnice zidala na vse strani cesar-stva. Okoli leta 1860 je za nekoliko otrpnilo ono živahno gibanje na železnih cestah: znane

politične zapreke in homatije pritiskale so na avstrijsko kupčijo, promet po železnicah se je zmanjšal itd.; vsled tega mnogo uže načrtanih železnic niso jeli zidati, in nekterih začelih niso po polnem dokončali. Od leta 1866 pa so se železnični podvzetniki skoro od leta do leta pomnoževali ter z avstrijskimi in inostran-skimi denarji zidali premnogo železnic. To po-četje je država posebno podpirala s tem, da je dotičnim društvom zagotovila določene obre-sti od posojenega denarja. Omenjeni polom na dunajski borsi (1. maja 1873) je imel tudi pre-mnogo vpliva na razvitek avstrijskih železnic. Prejšnja prevelika podvzetljivost se je po ve-čem izgubila, začete železnice se le počasi do-vršujejo, novih društev za zidanje železnic pa se prav za prav od tega strašanskega denar-nega potrese ni nič ustanovilo. Vlada sama je vsled hudih stisk v nekterih kronovinah bila primorana, nekatere potrebne železnice (ki jej pa gotovo ne bodo dajale nikakoršnega dobička) brez zamude meriti in zidati, da bi stradajo-čim ljudem le ponudila nekoliko zaslužka (Istra, Dalmacija).

Sedaj 1874 ima vse naše cesarstvo 14970 kilometrov (1973 avstrijskih milj) železnic,

životari. Ali mi dobro vemo, da „reščejo ni za vodo“; „Narod“ ni nikoli zapopadka imel o tem, in ga ne bo, saj to vemo vsi, da „iz gnjilega jabelka gnjiloba kaplja“. Vsi njegovi „sanguinikarji“ so le celi Sloveniji spomina žalostna klobuta, ktera nas bo še več let bolela in drugim koristila, in še jim ne zasije solnce hladne in prave pameti, da bi enkrat že začeli nam pomagati, ne pa še našega podirati!

Žalost za žalostjo! 22. t. m. je bila tukaj zopet slana, in zdaj na mrzlo dežuje, da bo menda vničilo vso dosedanjo rast. Bog nam pomagaj!

Iz Dunaja, 25. maja. (Izv. dop.) (Jakobini. Vseučilišniki.) Sicer je že pozno, a menim, da ne prepozno, če naznamim, kako so katoličani pozdravili novo prišlega poslanca iz Rima. Na tihem so si osnovali načrt, da mu hočejo podati venec pesem v raznih jezikih avstrijskih. Slovani so se mu posebej hoteli pokloniti in izreči svojo vdanost do apostolskega sedeža. Tudi v imenu in mislim, da s pritrditvijo vseh vernih Slovencev je g. grof Barbo nesel papeževemu poročniku navdušen pozdrav. Goreč kaplan je pesmico složil, v kterej obljublja zvestobo in vdanost do katoliške cerkve, do sv. Očeta, izraža radost o Jakobinijevem prihodu, to tim bolj, ker je on nadškof Solunski, od kodar sta nam slovanska apostola, sv. Ciril in Metod, prinesla luč sv. vere in prvo podlago književne omike. —

Zadnji čas so se gg. vseučilišniki posve-tovali, kako bi odstranili za nje težko breme plačevati denar za kolegije. Naj memo grede opomnim, da bogoslovski profesorji so bolj mili od onih na svetovnih fakultetah — ako-ravno imajo manjšo plačo, vendar ne zahtevajo še posebne plače za kolegije. Da se tega bre-mena gg. vseučilišniki znebó, privoščimo jim prav iz srca, to tim bolj, ker bodo morda po-tem gg. profesorji ostreje gledali in zahtevali natančno obiskovanje predavanj. Sedaj se močno pritožujejo o nerednem obiskovanju, pa ostro na noge stopiti ne smejo — ako hočejo, da imajo dosti, ako tudi samo vpisanih poslušateljev in toraj dosti dobijo za kolegije.

Stremajer je že davno zapovedal, naj se na vsaki fakulteti napravijo posebna seme-nišča, „da bi se bolj obsežno in bolj temeljito znanje pridobilo.“ Tukaj se semenišča zapovedu-

jejo, bogoslovska se pa hočejo odpraviti. Kje je doslednost? Gg. profesorji so se ustavljali, a sedaj so se vdali. Da utegnejo ta posebna predavanja sem ter tje biti obrnjena zoper cerkev, priča nam Maassen, kateri hoče obravna-vati breve Klemen XIV „Dominus ac Redem-ptor“ od 21. jul. l. 1773., da bi, kakor je djal, slušateljem dokazal „nevarnost jezuitov“. Ali bo morda to kaka priprava za državni zbor in miglje, naj na začetki poti napreduje in svoje delovanje venča s pregnanstvom je-zuitov? —

Iz Prage, 20. maja. (Izv. dop.) V praznik sv. Janeza Nepomuka 16. t. m., prvega varuha dežele česke, je v kljub slabemu vre-menu — celo snežilo je ta dan — obiskalo „matičko“ Prago več nego 30000 romarjev. — V Bubenči je bila odprta gospodarska razstava, koja je prekosila poslednjo v Kromeřiži z večjim množtvom razstavljenih strojev gospo-darskih in gospodarskih izdelkov; konj in go-veje živine je bilo jako malo. Najbolje je bila zastopana žganjarija in pivovarstvo. Posebno muzej česki je bil obilno obiskovan; več nego 8000 obiskovalcev je bilo v muzejnih prostorih v 3 dneh; boje še nobeno leto ne toliko. Pa verjemite mi, da mi je prihajala pri pogledu na takovi naval občinstva kmečkega v muzej-nih dvoranah misel, da ima česko ljudstvo na deželi več navdušenost za stare spominke narodne in stavbe, nego Pražani sami, kajti navadno so prostori muzejni druge dneve osa-meli in prazni. Ni pretirano, ako vam tu po-vem iz lastne skušnje, da večini praškega prebivalstva so le malo znane historične sve-tinje slovanske metropole, to spričevalo jim je nedavno podal sam njihov rojak, spisovatelj in kritikar Neruda.

Ravno ta dan je imelo občni zbor društvo „svobodomiselnikov“, pod predsedništvom zna-nega apostata Alfonza Štastnega, o katerem sem vam že enkrat pisal v „Slovincu“, in sploh o načelih tega framasonskega društva. Govorniki so bili znane osebe iz delavskih krogov, koji so zbranim udom, med kterimi je bilo 8 dam, se ve da, krasotice ravno ne, le to vedeli povedati, da ni Boga, in da samo duhovniki ga imajo v najem; da so krst, po-grebi in drugi obredi nesmisel, in sklenilo se je mrtvih ne več pokopavati, ampak — paliti. Govorilo se je mnogo in dolgo, a marsikteri

— „občan“ — se je poslušalcem zdel kakor francoski Mirabeau, ki je, v roci držeč žepno uro, Boga pozivljaj, naj za 10 minut vdari v njega strela, v dokaz, da je Bog. Žurnalistom ni bilo dopuščeno v dvorano, da bi ne padla mrzla slana novinarske kritike nad društvo.

V zadevi narodnega gledišča mladočehi že odjenjujejo, ker so premnoge občine in mesta po deželi sklenila za narodno gledišče tako dolgo ne popisovati, dokler ne boste obe po-litični stranki narodnega tabora primerno v njem zastopani. — „Narodni listi“ včerajšni pišejo, da jako radi prepuste vodstvo te stavbe Staročehom, ako se slednji zavežejo, da v 14 dneh vpišejo za narodno gledišče 200.000 gld. Uže v 3 dneh so imeli 40.000 gld. vpisanih. Na ta način se bliža k koncu nesrečni raz-por brata Čeha s Čehom. Ustavakom je pak zopet enkrat po vodi splaval veselje, ker so mislili utržiti si iz tega razpora v političnem oziru kake drobtine v lastni pospeh.

Hrvaška, 27. maja. (Izv. dop.) Ko so vojaško granico opustili in prebivalce opro-stili vojaščine, slavilo se je to kot blagodejno djanje, ki je imelo pomeniti, da se graničarji povrnejo k prostemu državljanskemu življenju in vdeležijo splošnih vstavovernih pravic in prostosti. To se je graničarjem pred združenjem obetalo.

Kako vse drugače se pa zdaj kažejo tiste dobrote, ktere so bili graničarjem obljubili, in kako ogerska vlada zdaj z graničarji ravna, izvemo iz resolucije, v kateri narodni graničar-ski poslanci, namreč gg. dr. Polit, general Doda, Babesiv in Kostić ogerskemu državnemu zboru naznanjajo pritožbe prebivalcev nekdanje banaške in titelske vojaške granice.

„Naše zemljišče, tožijo poslanci, se je čisto razkosalo in med sosednje komitate razdelilo.“

„Pravosodje se izvršuje deloma po avstrij-skih in deloma po ogerskih postavah. Vsled tega postala je velika zmešnjava. Bach-ova tiskovna postava je ohranila popolno veljavo.

„V pravosodji in politiki se je vpeljal madjarski kot vradni jezik, kateri je večini prebivalstva čisto neznan. Še celo pomanjkljive določbe narodnostne postave se ne spolnujejo.

„Samolastno pravico do verskih šol so graničarjem odvzeli in te šole spremenili v tako imenovane občinske šole, ki imajo po postavi madjarski učni jezik.

ktere so lastnina 40 raznih družeb. Lastnina dežel v državnem zboru na Dunaji zasto-panih so le prej omenjeni kratki črtiči, dežele onostran Litave pa imajo sedaj že 937 kilo-metrov (12357 avstrij. milj) dolgih železnic t. j. 62% vseh železnih cest v našem cesar-stvu. Kakov razloček, če primerimo naše ce-sarstvo z Belgijo, Pruskim, Bavarskim, Baden-skim ali pa s celo Nemčijo z ozirom na držav-ne in nedržavne železnice. Leta 1872 imela Belgija 1478 kilomtr. drž. in 1908 kil. ndrž., Prusija 3928 „ „ „ 9753 „ „ Bavarija 1731 „ „ „ 1350 „ „ Badensko 1001 „ „ „ 134 „ „ Nemčija 9831 „ „ „ 13087 „ „ ali rečene države imele so z ozirom na vse železnice v odstotkih

Belgija	43.5%	(vseh pa 3386 km.)
Prusija	28.4%	(„ „ 13681 „)
Bavarija	56.1%	(„ „ 3081 „)
Badensko	88.2%	(„ „ 1135 „)
Nemčija	43.3%	(„ „ 22918 „)

Glede na posamezne dobe pa je imelo naše cesarstvo železnic

1827 leta	3 kilomet.
1828 „	62 „

1832 „	130 kilomet.
1837 „	258 „
1840 „	426 „
1847 „	1654 „
1850 „	2214 „
1857 „	3680 „
1860 „	5161 „
1865 „	6410 „
1870 „	8178 „
1871 „	10181 „
1872 „	12047 „
1873 „	14385 „

Pri zadnjih letih so vštete tudi železnice za konje, one na posameznih mestih (lokalne ali prevozne železnice), pa razne obrtnijske. Glavnim svotam bi se potem zaznamovane imele odbiti, in sicer bilo je

	za konje	lokal.	obrtnej.
konec l. 1870:	141	91	338 kilometr.
„ „ 1871:	263	94	349 „
„ „ 1872:	282	102	360 „

Navedena lestvica kaže, da se je dolgost železnic od l. 1832 do 1837 podvojila; še hi-treje je rastla naslednja 3 leta (od 1837 — 40), zlasti pa od l. 1840 naprej. Naredili so jih namreč

od 1840 do 1850 leta	1788 kilometrov,
„ 1850 „ 1860 „	2947 „
„ 1860 „ 1865 „	1249 „
„ 1865 „ 1870 „	3671 „
„ 1870 „ 1871 „	1866 „
„ 1871 „ 1872 „	2338 „
„ 1873 „ 1874 „	867 „

Ali na posamezna leta razdeljena naredili so v našem cesarstvu vsako leto

od 1827 do 1840 po	33 kilometrov,
„ 1840 „ 1850 „	189 „
„ 1850 „ 1860 „	295 „
„ 1860 „ 1865 „	250 „
„ 1865 „ 1870 „	734 „
„ 1870 „ 1874 „	1866 „
„ 1872 „ 1874 „	332 „

Ali je ta razvitek majhen ali velik, po-kazalo bi se še očitneje, ko bi avstrijsko ce-sarstvo v tem oziru primerili drugim velikim evropskim državam, n. pr. Veliki Britaniji, Franciji, Prusiji (Nemčiji), Rusiji; pa ta pri-mera naj bo tu odložena za neko naslednje mesto, ko bomo že poznali občni razvitek že-leznih cest v raznih deželah.

(Dalje prih.)

„Pri vravnavanji družinskih razmer se je pozabilo na spremenilne določbe. Od tod velik prepir in nemir v posameznih družinah zaradi zavoja mere in razdelitve zemlje“.

Graničarski poslanci so s tem predlogom spolnili sveto dolžnost in določno povdarjali, da se njim ne bo moglo škodovati v krivdo, če vkljub temu ne bo nikakoršne pomoči.

Dr. Polit je opravičeval predlog v jedrnatem, pa zmernem in Možatem govoru. Ostro je pobijal neopravičeno nezaupnost, katero je graničarjem že v prvem začetku skazovala madjarska vlada. Na domoljubje graničarjev se madjari morejo zanesti, vendar ne smejo njih, ki jim domoljubje skazujejo, po sili zaznamovati za upornike in puntarje. Domoljubje more vsako nevarnost odvrniti. Na Ogerskem je pa žalibože nekaj, kar utegne domoljubje slabiti, namreč enačenje madjarske narodnosti z državo. Domoljubje in madjarizem nista eno in tisto.

„Nam Graničarjem,“ pravi dalje dr. Polit, „je Ogerska kot naša občna domovina in mi smo pripravljeni za to občno domovino žrtvovati se, toda jemlje naj se ozir na naše narodne posebnosti. Upamo, da bo to postavodajstvo graničarjem pokazalo, da jim vstavoverna Ogerska more več dati in jih zadovoljiti, kakor vojaška neomejena vravnava preteklosti.“

Te zadnje besede dr. Politovega govora so bile na pravem mestu in so naredile nekak vtis na zbornico vsaj za trenutek, pa vkljub temu Madjari vendar ne bodo nehali svoje narodnosti enačiti z državo, in nasledek tega bo, da se tudi ne bodo hoteli ozirati na želje in posebnosti sosednjih ljudstev.

Slavljenno osvobodjenje od vojaščine bo imelo slab nasledek, da bo ljudstvo v največji nevarnosti izgubiti narodnost.

Laška, 27. maja. Minghetti bi ne dolgo več minister, da bi le njegovi pri-
tiki vedeli, koga na njegovo mesto posta-
vi? Vladina stranka je namreč že tako slaba,
da je pri glasovanju o predlogu, naj se sre-
čno vzame pravica pridrževati si 15 cente-
v od vsake lire državnega davka, ker
da brez tih priklad ne more več shajati,
le 5 glasov večine, in ti so bili glasovi
tih ministrov. Take zmage so zgube, ki pa
nagovalca ne vtrdijo, ampak slabé, in Ming-
etti ne bo mogel obdržati vladinega krmila,
se pri glasovanju o njegovih denarnih pred-
logih ne bode pokazala zdatnejša večina.

Švica, 27. maja. V borbi zoper katoliško cerkev že nekoliko odjenjujejo. Nekteri dalsberški meščani so se meseca maja pri zaveznem svetu pritožili, da jim bernska vlada noče dovoliti privatne božje službe. Ker je 19. aprila bilo glasovanje o zavezni reviziji, zavezni svet do tistihmal ni hotel na to pritožbo odgovoriti ničesar, da bi se kantonski vladi ne zameril; ker dobro je bilo znano, da so nekteri zastopniki bernske vlade udom zaveznega sveta rekli, da bode revizija v bernskem kantonu gotovo zavržena, če se bo zavezni svet potegnil za katoličane v juraških gorah. Zdaj pa je zavezni svet pritožbo dalsberških meščanov rešil s tem, da je bernsko vlado prosil, naj v juraških pokrajinah saj dovoli privatno službo božjo, kar se je tudi zgodilo. Tudi tam več ne zapirajo francoskih duhovnov, kateri so ljudstvu hiteli na pomoč, in bernska vlada je zapovedala, da okrajni predstojniki ne smejo več na svojo roko dajati cerkvenih ukazov. Se vé, da je zavezni svet, da bi zakril svojo sramoto, to privoljenje dal le pod tem pogojem, da se nikjer ne sme kaliti javni mir in red, katerega sta pa do zdaj kalila le vlada in njeni uradniki. Zato se zdaj celo liberalni listi hudujejo nad cerkvi sovražno bernsko vlado, pa tudi nad staro-katoličani, o katerih liberalna in protestantovska „N. Zür. Ztng.“ pravi, da boleha zaradi svoje nedoločnosti in da se opira na nezdravo podlago. Staro-katoliški listi so srditi zaradi tega, a „Zür. Ztng.“ jim je na njih zabavljice celo odgovorila, da so se hoteli z Rimom pogajati. To je staro-katolike pri protestantih pripravilo ob vso veljavo. Mnogo je k temu pripomoglo tudi to, da se je pater Hiacint Loyson odpovedal službe staro-katoliškega fajmoštra v Genfu, češ, da ima premajheno plačo.

(Sl. ministerstvo kmetijstva) je tedni naši družbi kmetijski iz državne podpore za letošnje leto poslalo za nakup goveje živine 7000 gld., za ruski lan 300 gld., za vino- in sadje-rejo in pa vrtnarstvo 800 gld. v posebni ta namen, da se podpirajo vinske družbe in pa naprava šolskih vrtov. Obljubljeno pa je družbi proti poročilu, kako se podpora porabi: za zboljšanje zemljišč 1500 gld., za mašine 600 gld., za planinska gospodarstva in sirarije 1000 gld., za napravo vodnjakov 1000 do 2000 gld., za nakup ovác in prešičev 1000 gld., za čbelorejo 400 gld., za svilorejo 600 gld. s pristavkom, da se podpira metliška svilorejska družba, če skaže, da je podpore vredna, in ravno pod tem pogojem za ljubljansko vrtnarsko družbo 1000 gld. — C. k gozdni nadzornik pa je za pospeh gozdoreje prejel 3000 gld. — Po vsem tem tedaj zopet zdatna podpora čez 20.000 gld. za Kranjsko.

(Iz seje deželnega odbora 22. maja.) Po-
ročilo deželnega glavarja o komisijskem posve-
tovanju 20. t. m. zarad razdelitve državne pod-
pore 30.000 gld. med uboge Dolenjce vzelo se
je na znanje. — Prošnja županstva v Dobljčah
za poplačilo stroškov iz deželnega zaklada, ki
so občini narastli za konjača pri goveji kugi,
se je s priporočilom izročila deželni vladi. —
Prošnja zastopstva črnomaljske občine, da bi
se zarad goveje kuge, ki se več ne pokaže,
vpeljana zaprtija odpravila, izročila se je de-
želni vladi. — Prošnja podobčine Dolenji Zem-
mon za razdelitev soseskinih zemljišč se pro-
silcem vrne z ukazom, da pojasnijo pravne
razmere dotičnih zemljišč, ter da dokažejo, ali
je soseska pri dotičnem sklepanju postavno

ravнала in ali je dotični sklep postavno razglašen. — Vloga občine Zagorje v litijskem okraji v zadevi volitve novega občinskega zastopstva se izroči deželni vladi, ker spada v njeni delokrog. — Sklenilo se je, da se predloži prihodnjemu deželnemu zboru načrt deželne postave o pobiranju davščine od zapuščin za šolske potrebščine po izgledu dotične deželne postave za Moravsko.

(*Popotni trgovci*), ki so se nenadoma pokazali v Ljubljani in mislili napraviti na kvar našim domačim trgovcem svoj „rebah“, so se nekoliko opekli, ker so tudi naši trgovci sprevideli, da se blago, ki nje stane od 20 do 23 kr., dá prodajati po 25 ali 27 kr. Le tako naprej, potem ne bo kmalo nobenega teh popotnih judov več k nam! Pomagajte si trgovci sami!

(*Kratko pitanje.*) Ima-li profesor glasoviti Anton Heinrich, véliki nemški slovničar pa mali slovanski povestničar, res lastne šolske praznike zato, da praži o njih v „Tagespošti“ verouk gimnazijski, posnema po svoji ponvi v „Tagblatt“ smetano ter praska v njem veroučitelje, vzlasti njega, kteremu se celo v teh malo uricah, kar si jih je pridržal za prazničenja svojega, namestovati pustí!? Kaj več o tem, kadar sam svojo reč sproži praznujoči profesor nadverski.

(Taki so.) Včerajšnji „Tagblatt“ poroča, da je med drugimi tudi „Narodov“ vrednik Jurčič pristopil k ljubljanski požarni straži (Feuerwehr), ktera ima do zdaj po vsem še nemčursko obliko in namen slaviti in vzdrževati pri nas nemški element. Med mladoslovincem in prusakom je tedaj tako malo razločka, kakor med „fajerbêrsko“ kapo in pa prusko čelado. Tedaj dr. Ploj podpira v Ptujem nemško kazino, „Narodovci“ pa v Ljubljani nemčurska društva. Zdaj naj pa še kdo reče, da so taki ljudje domačini in Slovenci.

(Dr. Keesbacher.) Iz Črnomlja se nam poroča, da je tam živinsko kugo iznajdel ali naredil dr. Keesbacher, ki je bil doli poslan po vladi. Ker mi zmožnosti tega gospoda doktorja že od tistega časa dobro poznamo, ko se je v bolnišnici ljubljanski tako skazal, se nam to tudi verjetno zdi, zlasti ker je zdaj vladini zdravniški poročevalec v Ljubljani.

— Vabilo. Podpisani odbor bode začel početkom meseca junija izdajati šolski časnik „Slovenski učitelj“, ki bode 5. in 20 vsakega meseca v Mariboru redno izhajal na celi poli. Cena mu je do konca tekočega leta za prave (to so štajerski učitelji) in za podporne (to so drugi sploh) družabnike „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ 1 gld. 50 kr., za nedružabnike 2 gld. Vse slovenske učitelje in šolske prijatelje uljudno vabimo k obilni naročbi. Naročnino sprejema podpisani odbor.

V Ljutomeru 24. maja 1874.

Začasni odbor

„Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Slovenec, sluteč novi razkol po tej novi poskušnji, obžaluje, da se slovenski učitelji ne zedinjajo v svojem dosedanjem glasilu. Koli- kor je čuti, si „Učiteljski Tovariš“ pod se- danjim odločnim vredništvom pridobiva čedalje več pripoznanja po krajih slovenskih, kjer ga res prebirajo, in ker le „sloga jači, nesklad tlači“ — naj bi se pomnilo, da le dobra stvar trpi, ako se učitelji slovenski cepijo sami.

— Nesreča. Binkoštno nedeljo se peljeta na vozu botra in birmanka iz Ljubljane. V Št. Vidu nad Ljubljano se splaši konj, obe padete z voza in birmanka tako nesrečno, da si razbije glavo, iz ktere pogledajo možgani; botra pa je tudi zelo ranjena. Pri takih prilikah bi morali vozniki pač na vso moč previdni biti.

— Dunajska kupčijska zbornica je sklenila državni zbor prositi, da se zmanjša število praznikov, in zbornice drugih dežel povabiti, da k tej prošnji pristopijo. Če je gospodom liberalcem res mar le za delo in ne samo za nagajivost proti katoliški cerkvi, zakaj prosijo, da bi se odpravili samo katoliški prazniki, in ne tudi judovski? Lepa reč to; na Francoskem si prizadevajo za to, da bi se nedelje in zapovedani prazniki vestno in natančno praznovali, ker delavci potrebujejo počitka, pri nas pa naj se število praznikov odpravi in delavci silijo, da bi morali tudi ob praznikih delati. Upamo, da se bodo delavci zavarovali zoper tako silo, katero hočejo liberalci delati njim in katoliški cerkvi.

— O katoliškem časnikarstvu se piše iz Švicarije, da se ondi pravde natvezujejo katoliškim listom v rečeh, o katerih se prej nikoli nihče zmenil ni, nalašč iz tega namena, da se zatirajo in denarstveno ukončujejo. V istem dopisu se jadikuje, da se katoliško časništvo vse premalo podpira s pesom in še manj v denarji; več se stori zato na sosednjem Francoskem. In jako veselo je brati v tem oziru, da je v velikem shodu odbornikov katoliških društev francoskih v Parizu unidan korar Jožef Schorderel iz Freiburga sprožil izvrsten nasvet, naj se vstanovi obče tiskovno društvo v podporo dobrega časništva pod zavetjem sv. apostelja Pavla, kateri je najbolj iskreno ustmeno in pismeno razširjal besedo božjo. Po budnih govorih sv. Očeta in premnogih viših pastirjev katoliških je živo in določno skazal govornik, kako potrebna in velikanska naloga je sedaj katolikom, da si napravijo v podporo dobrega časništva tiskovna društva po vseh deželah. Ta govor se je ponatisnil v katoliških listih po Francoskem in v Belgiji in prebiral z veliko vnemo in splošnim vdeleževanjem. Ako se pomisli, koliko se napenja nasprotno časnikarstvo ravno sedaj, da bi škodovalo katoliški cerkvi in, ko bi mogoče bilo, jo tudi ugonobilo, vidi se jasno, da zmožni pisatelji ne smejo zanemarjati časništva katoliškega, da je njih sveta dolžnost marljivo sukati peró ter pisariti v časnike; kateri pa sami pisati ali ne znajo ali ne vtegnejo, da katoliško časništvo z besedo in z dejanjem po svoji moči dostojno podpirajo. Naj o tej priliki veljajo omenjene besede tudi rojakom slovenskim, in naj spretniši prijatelji po Sloveniji, vzlasti po Kranjskem, v prihodnje bolje se vnamajo za „Slovenca“ v raznih dopisih v brambo in pospeh narodu našemu svete katoliške stvari!

— Škof paderbornski, čuteč, da mu skoraj bode iti v ječo, je 3. majnika v god najdenja sv. križa vernikom svojim v slovo poslal pastirski list, v katerem jih vzlasti opominja, naj stanovitni bodo po veri in ljubezni v živi zvezi s prestolom sv. Petra. Za cerkveno zgodovino in za katoličane vse znameniti so posebno poduki, v katerih jim daje vodila, kako naj ravnaajo, kadar pomoči pravih katoliških duhovnov imeli ne bodo. „Podučujte rajši sami, vi očetje in matere, svoje otroke v resnicah krščanske vere, kot da bi jih prepuščali „najemnikom in roparjem v poduk in vzgojo; spodbujajte se rajši sami med seboj, vi krščanski hišni gospodari, gospodinje in do-

mačini, s skupnimi molitvami in svetimi spevi in s petjem, kot da se vdeležujete bogokletne službe Božje odpadlih mašnikov, kar bi najvišega veličanstva božjega ne častilo, temuž skrunilo in žalilo. In v smrtni nevarnosti nikakor se ne družite s razkolniškimi in krivoverskimi mašniki, temuž o priliki, kadar pravovernega mašnika ne morete dobiti, obudite popolnoma kesanje, katero zedinjeno z željo po svetih zakramentih dušo očisti njenih grehov. Pač je k tej popolni žalosti ali skesanosti potrebna božja milost; toda Bog vam bo te milosti obilno delil, ako ga prosite nje ponižno. Tudi k krstu svojih otrok, k pogrebu svojih ljubih umrlih, k cerkvenemu blagoslovljenju svojih zakonov nikar nikakor ne pozivajte od cerkve odpadlega, krivoverskega ali razkolniškega mašnika, da se ne vdeležite tako krivoverstva in razkolništva; kadar pravovernih, cerkvi zvestih mašnikov nimate, dajte svoje otroke krstiti pravovernim neduhovnom; pokopajte le sami umrle o molitvah in petji in kar tiče cerkveni blagoslov vaših zakonov, čakajte vodil, ki vam jih bom o svojem času dal na znanje, kadar od sv. prestola dobim zato pooblastilo.“ Kako grozna se bo še vsled majevih postav in pristavkov godila na Prusovskem katoliški cerkvi in — zvestim njenim vernikom, ako se v dejanji spolniti ima, kar velečastiti viši pastir v tem svojem posloviu opisuje v tako kratkih pa presunljivih besedah!

Najnovejša poročila.

Iz Ptujja. 26. maja. Zarad nepričakovanih zaprek se je občni zbor ptujske čitalnice preložil na nedeljo 31. maja. Zborovanje se začne ob petih popoldne.

Odbor.

Iz Dunaja. 27. maja. Vradna „Montags-Revue“ piše, da ni res, da bi denarni minister Holzgethan odstopil. — Kupčijski minister je izdelavo galiških in dalmatinskih železnic oddal za 3 milijone gld. manj, kakor je državni zbor zanje privolil.

Iz Berolina. 26. maja. Državni in deželni poslanec Mallinckrodt je danes zjutraj za vnetico oprsne mreže umrl. Katoliška stranka zgubi z njim enega svojih najbolj izvrstnih govornikov in neprestrašenih zastopnikov.

Iz Rima. 26. maja. Papež so po prehlajenji nekoliko bolehal, pa so bili že 25. t. m. zopet prav dobri. Zdravniki jim svetujejo poleti ne toliko ljudi sprejemati.

Iz Rima. 26. maja. Zbornica je 24. t. m. s 166 glasovi proti 165 zavrgla vladin predlog o neveljavnosti nevpisanih pisem. Ministri so vsled tega hoteli odstopiti, pa na povelje kraljevo so ostali v službi. Poslanec Engien zahteva, da bi se dovršilo več javnih stavb, pa ministra Spaventa in Minghetti sta rekla, da ni denarjev in da bosta prosila, naj se tudi zidanje novih trdnjav opusti. Vkljub temu je bil Engienov predlog sprejet.

Iz Španjskega. 26. maja. Višji poveljnik v Barceloni zahteva 4000 mož podpore, sicer bode odstopil. Prostovoljci, katere so bili Karlisti pri Santandru zajeli, so zopet oproščeni, ker so se Karlisti umaknili. Konha pričakuje 20.000 novih vojakov in denarjev. Don Karlos je v Durangn in nekoliko bolehen, ker je s konja padel.

Poslano.

Slavno vredništvo! Ker sem od neke strani sumničen, da sem jaz pisal v št. 38. „Slov.“

od 31. marcija t. l. dopis „Iz novomeške okolice“, a pustiti ne morem zaradi slabih za-me posledkov lahko iz tega izvirajočih, da bi me kdo tako krivo sodil, drznem se prositi sl. vredništvo „Slovenca“, naj izvoli v prihodnji številki lista svojega izjaviti, da jaz še nikdar „Slovenca“ nijedne črke, toraj tudi onega dopisa pisal nisem!

V Novem mestu, 24. maja 1874.

Véličan Mušić,
gimnazijec.

Vredništvo potrjuje, da od g. Véličana Mušića še nikdar niti črke ni prejelo.

Umrli so:

22. maja. Janez Mihler, branjevec, 68 l., za mrtvoudom.

23. maja. Jarj Fleišman, glasbe učitelj in skadatelj, 55 l., za mrzlico. — Janez Kraljič, konduktér, 46 l., za vročinsko boleznijo. — Janez Krašovec trgovec, 57 l., za pljučnim oslavljenjem. — Andrej Jakopič, godec, 72 l., za razlivom v pljuči. — Kutra Spanger, mesarska vdova, 63 l., za mrtvoudom.

25. maja. Neža Bratun, inšt. reva, 78 l., za oslavljenjem. — Anton Petrič, sodnijsk sluga, 40 l., za pljučno sušico. — Gottfried Fridrich, otrok trgovske vdove, 4³/₄ l., za prisadom. — Adolfu Walesu, tamborju, otrok Adolf, 9 m., za kozami.

Eksekutivne dražbe.

3. junija 2. Jak. Nadrag-ovo iz Štange (668 gl.); — 2. Ant. Medved-ovo iz Zlatine (345 gl.) obe v Litiji; — 2. Jur. Škofca-vo iz Ratja (202 gl.) v Žužembergu; — 2. Jož. Ajdovec-ovo iz Sv. Martina (180 gl.); — 2. Fr. Križnar-ovo iz Steniš (430 gl.); obe v Kranji; — 1. Jož. Šterkovo iz Loke (800 gl.) v Ljubljani; — 2. Mih. Mesner-ovo iz Rateč — v Ratečah. — 1. Andr. Komar-ovo iz Gradiša (1926 gl.) v Kamniku 3. Mih. Križman-ovo v Ljubljani; — 1. Tom. Sušar-ovo (7075 gl.) v Idriji; — 1. Katarine Strčin-ove iz Kaple vasi (10878 gl. 40 kr.) v Kamniku. — 1. Andr. Strbone-ovo iz Toplega vrha (250 gl.), — 1. Miha Viček-ovo iz Gabrija (336 gl.), — 3. Mat. Sajovic-ovo iz Čičje vasi (2510 gl.), — 2. Fr. Ivanoš-ovo iz Gabrja (213 gl.) vse v Novem mestu.

Telegrafične denarne cene

27. maja.

Papirna renta 69.15. — Srebrna renta 74.20. — 1860letno državno posojilo 106.25. — Bankine akcije 981 — Kreditne akcije 220.—. — London 111.60. — Srebro 105.60. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.95.

Denarstvene cene.

26. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.10	69.20
5% renta v srebru	74.—	74.15
Srečke (lozi) 1854. l.	96.75	97.25
„ „ 1860. l., celi.	106.—	106.50
„ „ 1860. l., petinke	110.25	110.50
Premijski listi 1864. l.	133.50	134.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.—
Ogerske po 5%	74.75	75.25
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	76.25
Sedmogradske po 5%	71.50	72.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	980	993
Unionske banke	93.75	94.—
Kreditne akcije	222.25	222.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	860.—	870.—
Anglo-avstr. banke	128.50	129.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	158.75	159.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	—.—	—.—
„ „ 50 „ „ „	53.50	—.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	—.—	24.00
Salmove „ 40 „ „ „	31.75	32.25
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	23.50	21.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	—.—	27.50
St. Genois „ 40 „ „ „	—.—	24.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	19.—	20.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—.—	21.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.33	5.35
Napoleonsd'or	8.93	8.94
Srebro	105.65	105.80

Natianili Blaznikovi dediči v Ljubljani.